

KOMISIJA PROTI FREISTAAT SACHSEN
SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 11. decembra 2008*

V zadevi C-334/07 P,

katere predmet je pritožba na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vložena 17. julija 2007,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopa K. Gross, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

druga stranka v postopku:

Freistaat Sachsen, ki ga zastopa T. Lübbig, odvetnik,

tožeča stranka na prvi stopnji,

* Jezik postopka: nemščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, J.-C. Bonichot (poročevalec),
J. Makarczyk, P. Kūris in L. Bay Larsen, sodniki;

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi
razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Komisija Evropskih skupnosti s svojo pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje z dne 3. maja 2007 v postopku Freistaat Sachsen proti Komisiji Evropskih skupnosti z dne 3. maja 2007 (T-357/02, ZOdl., str. II-1261, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to razglasilo ničnost dela odločbe Komisije 2003/226/ES z dne 24. septembra 2002 o shemi pomoči, ki jo je predvidela Nemčija – „Program v korist malih in srednje velikih podjetij – Izboljšanje storilnosti saških podjetij“ – podpro-

grami 1 (coaching), 4 (udeležba na sejmih in razstavah), 5 (sodelovanje) in 7 (spodbujanje dizajna) (UL 2003, L 91, str. 13, v nadaljevanju: sporna odločba).

Pravni okvir

- 2 Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] Pogodbe ES (UL L 83, str. 1) opredeljuje postopke, ki veljajo za izvajanje pristojnosti Komisije, ki ji jo podeljuje člen 88 ES, da odloča o združljivosti državne pomoči s skupnim trgom.

- 3 Ta pritožba se nanaša predvsem na naslednje določbe te uredbe:
 - člen 1(f), ki opredeljuje „nezakonit[o] pomoč“ kot „novo pomoč, ki se izvaja v nasprotju s členom [88](3) Pogodbe“;

- člen 1(h), ki vsebuje naslednjo opredelitev:

„zainteresirana stranka‘: pomeni katero koli državo članico ali osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, predvsem upravičenca pomoči, konkurenčna podjetja in poklicna združenja.“

- člen 2(2), ki določa:

„V uradni prijavi država članica predloži vse potrebne podatke z namenom, da Komisija lahko odloči na podlagi členov 4 in 7 (v nadaljnjem besedilu: ‚popolna uradna priglasitev‘).“

- člen 4(1), ki določa:

„Komisija pregleda uradno priglasitev takoj, ko jo prejme. Brez poseganja v člen 8 Komisija sprejme odločbo skladno z odstavki 2 [(odločba, da prijavljeni ukrep ni pomoč)], 3 [(odločba o nenasprotovanju)] ali 4 [(odločba o začetku formalnega postopka preiskave)].“

- člen 4(5), ki določa:

„Odločbe iz odstavkov 2, 3 in 4 se sprejmejo v dveh mesecih. Ta rok začne teči na dan po prejemu popolne uradne priglasitve. Uradna priglasitev se šteje za popolno, če v dveh mesecih od prejema ali od prejema zahtevanih dodatnih podatkov Komisija ne zahteva nobenih dodatnih podatkov. [...]“

- člen 4(6), ki določa:

„Če Komisija ni sprejela odločbe skladno z odstavki 2, 3 ali 4 v roku, določenem v odstavku 5, se šteje, da je Komisija pomoč odobrila. Zadevna država članica lahko izvaja te ukrepe, potem ko je o tem obvestila Komisijo, razen če Komisija ne odloči na podlagi tega člena v roku 15 delovnih dni po prejemu obvestila.“

- 4 Na področju pomoči malim in srednje velikim podjetjem Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov [87] in [88] Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, str. 1) podeljuje Komisiji v členu 1(1)(a)(i) pooblastilo, da v skladu s členom 87 ES izjavi, da so pod določenimi pogoji pomoči v korist malih in srednje velikih podjetij skladne s skupnim trgov in da zanje ne veljajo zahteve za uradno priglasitev iz člena 88(3) ES.
- 5 V Uredbi Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za majhna in srednje velika podjetja (UL L 10, str. 33) so opredeljena merila, ki jih morajo izpolnjevati posamične pomoči in programi pomoči v korist majhnih in srednje velikih podjetij, da bi bili združljivi s skupnim trgov v smislu

člena 87(3) ES, in je določena oprostitev obvezne uradne priglasitve iz člena 88(3) ES za tista podjetja, ki izpolnjujejo ta merila.

- 6 V skladu s členom 10 te uredbe je ta začela veljati 2. februarja 2001, to je dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

- 7 Zadnja poved uvodne izjave 4 navedene uredbe določa, da se „Smernice o državni pomoči za majhna in srednje velika podjetja [...] [, ki jih je sprejela Komisija (UL 1996, C 213, str. 4),] razveljavijo z dnem začetka veljavnosti te uredbe, ker slednja nadomešča njihovo vsebino“.

Dejansko stanje

- 8 V okviru programa ministrstva za gospodarstvo in delo dežele Saške za izboljšanje storilnosti malih in srednje velikih podjetij, ki imajo sedež na ozemlju te dežele, je slednja osebam, ki tam opravljajo svobodni poklic, ter malim in srednje velikim podjetjem, ki imajo sedež ali poslovno enoto na njenem ozemlju, odobrila nepovratna sredstva za projekte za spodbujanje razvoja gospodarstva. Ta sredstva so bila predvidena s shemo pomoči, ki je bila prvič priglašena Komisiji leta 1992 in ki jo je ta odobrila in večkrat podaljšala po tem, ko je zanje izdala nove odobritve. Namen teh pomoči je izboljšati proizvodne zmogljivosti in konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij.

- 9 Zvezna republika Nemčija je z dopisom z dne 29. decembra 2000, ki ga je Komisija prejela 3. januarja 2001, priglasila novo različico te sheme pomoči (v nadaljevanju: prvotna uradna priglasitev).
- 10 Komisija je 12. januarja 2001 sprejela Uredbo št. 70/2001, ki je začela veljati 2. februarja istega leta.
- 11 Komisija je decembra 2001 uvedla formalni postopek preiskave v zvezi z delom ukrepov, predvidenih s priglašeno shemo pomoči, namreč v zvezi z ukrepi, predvidenimi s podprogramom „coaching“, „udeležba na sejmih in razstavah“, „sodelovanje“ in „spodbujanje dizajna“ (vsi skupaj v nadaljevanju: štirje zadevni podprogrami). Nasprotno pa je Komisija glede preostalih priglašениh ukrepov odločila, da jim ne bo ugovarjala.
- 12 Po končani preiskavi je Komisija sprejela sporno odločbo, s katero je, prvič, menila, da so ukrepi, predvideni s štirimi zadevnimi podprogrami, državne pomoči, in, drugič, pojasnila, da bi bilo mogoče te pomoči obravnavati kot združljive s skupnim trgovom le, če se zanje uporablja Uredba št. 70/2001 in če upoštevajo pragove intenzivnosti, določene v tej uredbi, razen pomoči za tekoče poslovanje, predvidene s podprogramom „sodelovanje“, za katere je menila, da so nezdružljive s skupnim trgovom.

Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

13 Z izpodbijano sodbo je Sodišče prve stopnje ugodilo predlogu Freistaat Sachsen, s katerim je ta predlagala, naj se več določb sporne odločbe razglasi za nične, in sicer:

- člen 2, drugi odstavek, v skladu s katerim so pomoči, za katere se ne uporablja Uredba št. 70/2001 in ki presegajo intenzivnosti pomoči, določene z navedeno uredbo, nezdržljive s skupnim trgov;

- člen 3, v skladu s katerim so pomoči za tekoče poslovanje, predvidene s podprogramom „sodelovanje“, nezdržljive s skupnim trgov, ter

- člen 4, v skladu s katerim lahko Zvezna republika Nemčija izvede štiri zadevne podprograme šele, ko jih uskladi s to odločbo.

14 Sodišče prve stopnje je menilo, da je Komisija, s tem da je preučevala združljivost zadevnih pomoči glede na Uredbo št. 70/2001, čeprav ta uredba takrat, ko je Komisija prejela uradno prigrasitev, še ni začela veljati, retroaktivno uporabila nove predpise o malih in srednje velikih podjetjih, ki so bili sprejeti s to uredbo.

- 15 Sodišče prve stopnje se je bistveno oprlo na pravne učinke uradne priglasitve v postopku preiskave državnih pomoči. Predvsem je poudarilo, da člen 4 Uredbe št. 659/1999 v odstavku 1 določa, da Komisija pregleda uradno priglasitev takoj, ko jo prejme, in v odstavku 5, da rok dveh mesecev, v katerem mora Komisija predhodno preučiti to priglasitev, začne teči na dan po prejemu njene uradne priglasitve.
- 16 Sodišče prve stopnje je sklenilo, da je treba združljivost predlagane pomoči s skupnim trgom načeloma preučiti na podlagi predpisov, ki veljajo na datum, ko Komisija prejme uradno priglasitev te pomoči. Pojasnilo je, da je ta rešitev utemeljena z zahtevami po preglednosti in predvidljivosti, saj se je z njo mogoče izogniti temu, da bi se Komisiji dala možnost, da enostransko določi pravno ureditev, ki se uporabi za pomoči, ki jih mora preučiti.
- 17 Sodišče prve stopnje je prav tako menilo, da to razlago podpira sodna praksa. V zvezi s tem se je sklicevalo na sodbo z dne 24. septembra 2002 v zadevi Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji (C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869) v zvezi s časovno veljavnostjo odločb, ki jih je Komisija sprejela zaporedoma glede dodelitve državnih pomoči jeklarski industriji v določenih, taksativno naštetih primerih, ki se jih je poimenovalo „pravila o pomoči jeklarstvu“. V tej sodbi je Sodišče razsodilo, da uporaba pravil o pomoči jeklarstvu, ki veljajo na datum, ko je Komisija izdala odločbo o pomočeh, ki so bile izplačane med veljavnostjo prejšnjih pravil, pomeni retroaktivno uporabo poznejših pravil.
- 18 Sodišče prve stopnje je nato menilo, da tako iz izrazov kot iz namena Uredbe št. 70/2001 ter zahtev, ki izvirajo iz spoštovanja načel varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti, izhaja, da namen te uredbe ni bila njena retroaktivna veljavnost.

- 19 Sodišče prve stopnje je prav tako odločilo, da okoliščina, da je Zvezna republika Nemčija ob prvotni priglasitvi morda vedela za naslednjo spremembo meril za preučitev, ki se uporabijo za tako priglašene pomoči, ne more upravičiti uporabe Uredbe št. 70/2001.
- 20 Sodišče prve stopnje se je na koncu sklicevalo na Sporočilo Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za presojo nezakonite državne pomoči (UL 2002, C 119, str. 22), v skladu s katerim je odločila, da bo presojala združljivost teh pomoči s skupnim trgom glede na pravila, ki so veljala na datum odobritve teh pomoči. Sodišče prve stopnje je menilo, da če bi se, nasprotno, priglašene predloge pomoči moralo presojati glede na pravila, ki so veljala na dan, ko je Komisija o tem sprejela odločbo, bi to spodbujalo države članice, da ne spoštujejo svojih procesnopравnih obveznosti, če nameravajo dodeliti pomoč, za katere obstaja tveganje, da bo zakonodaja, ki se zanjo uporabi, postala strožja.

Predlogi strank

- 21 Komisija s pritožbo Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi, naj dokončno odloči o temelju zadeve, tako da zavrne tožbo za razveljavitev Freistaat Sachsen, in naj tej naloži plačilo stroškov obeh postopkov.
- 22 Freistaat Sachsen predlaga Sodišču, naj zavrne pritožbo Komisije in naj ji naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka.

Pritožba

- 23 Komisija navaja dva pritožbena razloga v utemeljitev pritožbe. Trdi, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da je Komisija ravnala napačno, ker je predlog pomoči, ki ga je priglasila Zvezna republika Nemčija, preučila glede na Uredbo št. 70/2001, ker ta uredba ni veljala na datum, ko je prejela prvotno priglasitev, in, podredno, ker je razsodilo, da bi bilo treba to priglasitev obravnavati kot popolno.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

- 24 Komisija s prvim pritožbenim razlogom trdi, da je Sodišče prve stopnje kršilo člene 88(2) in (3) ES, 249, drugi odstavek, ES in 254(2), druga poved, ES, člen 3 in naslednje Uredbe št. 659/1999 ter člen 10(1) Uredbe št. 70/2001, ker je razsodilo, da je uporaba zadnje za predlog sheme pomoči, priglašen pred njenim začetkom te uredbe veljavnosti, v nasprotju z načelom prepovedi retroaktivnosti in je zato sporna odločba nezakonita.
- 25 Komisija meni, da uporaba Uredbe št. 70/2001 za zadevno shemo pomoči nikakor ni retroaktivna, ampak je v skladu z načelom neposredne veljavnosti, na podlagi katerega se predpis prava Skupnosti uporablja od začetka njegove veljave za obstoječe položaje, ki še trajajo.

- 26 Komisija trdi, da je Sodišče prve stopnje, s tem da je razsodilo, da uradna priglasitev predloga državne pomoči pomeni pravni položaj, iz katerega izhaja, da bi bilo treba uporabiti predpise, ki veljajo na datum te priglasitve, zavzelo pravno napačno stališče.
- 27 Komisija namreč meni, da ima taka priglasitev zgolj procesne učinke. Dodaja, da se preiskava, ki jo mora izvesti, ne nanaša na to priglasitev, ampak na priglašeno pomoč, in da jo je treba izvesti ne samo glede na informacije, posredovane v okviru te priglasitve, ampak tudi glede na aktualna dejstva in pravne predpise, ki veljajo ob sprejetju odločbe. V zvezi s tem se sklicuje na člene 3, 4 od (2) do (4) in (6) ter 5(1), 6 in 7 od (2) do (4) Uredbe št. 659/1999.
- 28 Komisija prav tako trdi, da uradna priglasitev predloga državne pomoči pomeni obveznost, ki jo Pogodba ES nalaga državam članicam, in da zaradi nje ne nastanejo nobene pravice.
- 29 Pojasnjuje, da takojšnja preučitev priglasitve, predvidena v členu 4(1) Uredbe št. 659/1999, ne izključuje tega, da Komisija zahteva dodatne podatke od zadevne države članice na podlagi člena 5 te uredbe.
- 30 Komisija trdi, da rok dveh mesecev, ki začne teči od prejema uradne priglasitve na podlagi člena 4(5) Uredbe št. 659/1999 in ob izteku katerega se v skladu s členom 4(6) te uredbe šteje, da je bila pomoč na podlagi uredbe same odobrena, pomeni zgolj procesni

rok. Trdi, da je v skladu s členom 4(6), druga poved, te uredbe v vsakem primeru pooblaščen, da sprejme odločitev ob poteku tega roka in, po potrebi, da začne formalni postopek preiskave.

- 31 Komisija poleg tega poudarja, da je Zvezna republika Nemčija poznala predlog, ki je privedel do Uredbe št. 70/2001, predvsem ker je sodelovala pri delu v zvezi s tem predlogom.
- 32 Meni, da zgoraj navedene sodbe Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji ni mogoče upoštevati v tej zadevi, ker se nanaša na nezakonite pomoči, in da rešitev, ki jo je sprejelo Sodišče v tej sodbi, med drugim utemeljujejo posebnosti pravil o pomoči jeklarstvu.
- 33 Komisija ravno tako izpodbija analizo Sodišča prve stopnje, da dejstvo, da daje Uredba št. 70/2001 državam članicam možnost, da same preverijo, ali obstaja obveznost uradne priglasitve, kaže na to, da ni namen te uredbe, da se uporablja za prejšnje uradne priglasitve. V zvezi s tem poudarja, da bi lahko v tej zadevi po začetku veljavnosti te uredbe Zvezna republika Nemčija preverila, ali bi bilo mogoče ukrepe, ki jih je priglasila, oprostiti, in v skladu s členom 8 Uredbe št. 659/1999 umaknila priglasitev, če bi bilo to potrebno. Komisija dodaja, da iz uvodne izjave 4 Uredbe št. 70/2001 izhaja, da države članice lahko priglasijo državne pomoči, za katere se uporablja ta uredba. Trdi tudi, da navedena uredba ne nasprotuje ohranitvi priglasitev, ki obstajajo ob začetku njene veljavnosti.
- 34 Komisija tudi trdi, da pojasnila v drugi povedi uvodne izjave 4 Uredbe št. 70/2001, v skladu s katerim bo Komisija priglašene sheme ocenila „zlasti“ glede na merila, določena v tej uredbi, ni mogoče razlagati tako, da dovoljuje uporabo Smernic

Skupnosti o državni pomoči za majhna in srednje velika podjetja, sprejetih leta 1996, saj so bile te razveljavljene z navedeno uredbo, kot to izrecno pojasni navedena uvodna izjava.

- 35 Končno Komisija meni, da primerjava, ki jo je opravilo Sodišče prve stopnje med priglašenim predlogom sheme pomoči in nezakonitimi pomočmi, ni upoštevana. V zvezi s tem trdi, da Sporočila Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za presojo nezakonitih državnih pomoči, na katero se sklicuje Sodišče prve stopnje, nikakor ne bi bilo mogoče uporabiti, če bi bile pomoči, ki jih je priglasila Zvezna republika Nemčija, nezakonite. To sporočilo namreč velja izključno za direktive ali podobne instrumente, pri čemer četrti odstavek tega sporočila med drugim določa, da „ne vpliva na razlago uredb Sveta in Komisije na področju državnih pomoči“.
- 36 Freistaat Sachsen trdi, da Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava, s tem da je razsodilo, da je pri uporabi Uredbe št. 70/2001 glede predloga sheme pomoči, priglašene pred začetkom veljavnosti te uredbe, šlo za retroaktivno uporabo te uredbe, tako da je sporna odločba nezakonita.
- 37 Freistaat Sachsen meni, da uradna prigrasitev predloga pomoči ne pomeni zgolj obveznosti držav članic, ampak ta akt povzroči tudi posebne obveznosti za Komisijo, zaradi njega pa začne teči rok, po poteku katerega nastanejo pomembne pravne posledice za stranke postopka.
- 38 Freistaat Sachsen meni, da pravna varnost načelno nasprotuje retroaktivni uporabi predpisov Skupnosti, ki glede tega ne vsebujejo izrecne določbe.

- 39 Meni, da je treba rešitev, ki jo je razvilo Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji v zvezi z nezakonitimi pomočmi, uporabiti za priglašene pomoči.
- 40 Meni, da uradna priglasitev predloga pomoči s strani države članice utemelji legitimno pričakovanje, da se bo preučila v skladu z merili, ki veljajo na datum te priglasitve. Ne velja pa to za primer, ko je pravilo, ki je začelo veljati po uradni priglasitvi predloga pomoči, za zadevno državo članico ugodnejše od pravila, ki je veljalo ob tej priglasitvi.
- 41 Freistaat Sachsen nato navaja, da če Komisija trdi, da bi bilo treba nezakonite pomoči presojati glede na določbe, ki veljajo ob njihovi odobritvi, je treba prav tako uporabiti pravo, ki velja v trenutku, ko „nastanejo“ pomoči, ki so bile priglašene v skladu s predpisi, to pomeni ob njihovi priglasitvi, zato da države članice, ki spoštujejo svoje procesnopravne obveznosti, ne bi bile v slabšem položaju.
- 42 Podredno Freistaat Sachsen trdi, da bi bilo treba, če bi Sodišče menilo, da je prvi pritožbeni razlog Komisije utemeljen, sporno odločbo razglasiti za nično v vsakem primeru, ker Komisija dejansko ni izvajala svoje diskrecijske pravice. V zvezi s tem Komisija pri uporabi Uredbe št. 70/2001 ni upoštevala posebnosti Freistaat Sachsen in priglašene sheme pomoči.

Presoja Sodišča

- 43 V skladu z ustaljeno sodno prakso se novo pravilo načelno uporabi neposredno za bodoče učinke položaja, ki je nastal med veljavnostjo starega pravila (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 14. aprila 1970 v zadevi Brock, 68/69, Recueil, str. 171, točka 7, in z dne 10. julija 1986 v zadevi Licata proti CES, 270/84, Recueil, str. 2305, točka 31). Sodišče je prav tako razsodilo, da se načela varstva legitimnih pričakovanj ne sme razširiti do takega obsega, da bi na splošno oviralo, da bi se novo pravilo uporabilo za bodoče učinke položajev, ki so nastali med veljavnostjo starega pravila (glej zlasti sodbi z dne 14. januarja 1987 v zadevi Nemčija proti Komisiji, 278/84, Recueil, str. 1, točka 36, in z dne 20. septembra 1988 v zadevi Španija proti Komisiji, 203/86, Recueil, str. 4563, točka 19).
- 44 Nasprotno pa je treba materialnopravne predpise Skupnosti razlagati tako, da se na položaje, nastale pred začetkom njihove veljavnosti, nanašajo samo, če iz njihovega besedila, ciljev ali sistematike jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek (glej zlasti sodbo z dne 29. januarja 2002 v zadevi Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, Recueil, str. I-1049, točka 49).
- 45 Uradna priglasitev predlogov državnih pomoči, predvidena v členu 88(3) ES, je osrednji element mehanizma Skupnosti za njihov nadzor in podjetja, ki so prejela te pomoči, se ne morejo sklicevati na legitimno pričakovanje glede njihove zakonitosti, če te niso bile odobrene v skladu s tem postopkom (sodbi z dne 20. marca 1997 v zadevi Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, str. I-1591, točka 25, in z dne 22. aprila 2008 v zadevi Komisija proti Salzgitterju, C-408/04 P, ZOdl., str. I-2767, točka 104).

46 V skladu s členom 88(3), zadnja poved, ES država članica, ki namerava dodeliti pomoč, ne sme izvajati predlaganih ukrepov, dokler v navedenem postopku ni sprejeta dokončna odločitev Komisije.

47 S prepovedjo iz te določbe se poskuša zagotoviti, da pomoč ne učinkuje, dokler Komisija nima na voljo razumnega roka za podrobno preučitev predloga in, če je to potrebno, za uvedbo postopka iz odstavka 2 istega člena (sodbi z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, imenovana Boussac Saint Frères, C-301/87, Recueil, str. I-307, točka 17, in z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in Ministère de la Culture et de la Communication, C-199/06, ZOdl., str. I-469, točka 36).

48 S členom 88(3) ES je tako uveden preventivni nadzor novih predlogov pomoči (sodbi z dne 11. decembra 1973 v zadevi Lorenz, 120/73, Recueil, str. 1471, točka 2, in zgoraj navedena CELF in Ministre de la Culture et de la Communication, točka 37).

49 V okviru tega nadzora člen 4(1) Uredbe št. 659/1999, ki določa, da mora Komisija pregledati uradno prigrasitev „tako, ko jo prejme“, tej instituciji nalaga zgolj dolžnost posebne skrbnosti in torej ni pravilo o časovni uporabi meril preučitve združljivosti priglašeni predlogov pomoči s skupnim trgom. Takega pravila prav tako ne bi bilo mogoče izvesti iz člena 4(5), druga poved, te uredbe, ki določa, da rok dveh mesecev, v katerem mora Komisija predhodno preučiti prigrasitev, začne teči na dan po prejemu popolne uradne prigrasitve.

- 50 Nasprotno, na vprašanje, ali gre za državno pomoč v smislu Pogodbe, je treba odgovoriti na podlagi objektivnih dejstev, ki se presojuje na datum, ko Komisija sprejme odločbo (glej v tem smislu sodbi z dne 22. junija 2006 v zadevi Belgija in Forum 187 proti Komisiji, C-182/03 in C-217/03, ZOdl., str. I-5479, točka 137, in z dne 1. julija 2008 v zadevi Chronopost in La Poste proti UFEX in drugim, C-341/06 P in C-342/06 P, ZOdl., str. I-4777, točka 95). Zato se nadzor sodišča Skupnosti nanaša na presojo položaja, kot jo opravi Komisija na ta dan (zgoraj navedena sodba Chronopost in La Poste proti UFEX in drugim, točka 144).
- 51 Prav tako je treba poudariti, da je mogoče pravila, načela in merila, s katerimi se preuči združljivosti državnih pomoči in veljajo na datum, ko Komisija sprejme odločbo, načelno obravnavati, da so bolj prilagojena kontekstu konkurence.
- 52 Iz zgoraj navedenega izhaja, da čeprav je uradna priglasitev predlogov pomoči bistvena zahteva za njihov nadzor, pa pomeni zgolj procesno obveznost, ki je namenjena temu, da Komisija lahko zagotovi preventiven in hkrati učinkovit nadzor pomoči, ki jih države članice nameravajo dodeliti podjetjem. Zato se z njo ne more določiti pravne ureditve, ki se uporabi za priglašene pomoči.
- 53 Zato priglasitev načrtovane pomoči ali sheme pomoči, ki jo opravi država članica, ne ustvari dokončnega pravnega položaja, ki bi privedel do tega, da bi se Komisija izrekla o njihovi združljivosti s skupnim trgom, tako da bi uporabila predpise, ki veljajo na datum te priglasitve. Nasprotno, naloga Komisije je uporabiti predpise, ki veljajo ob njeni odločitvi, saj je treba zakonitost odločbe, ki jo je sprejela v zvezi s tem, presojati samo glede na njih.

- 54 V nasprotju s tem, kar trdi Freistaat Sachsen, ta rešitev ni taka, da bi spodbujala države članice, da bi takoj izvajale pomoči, ki jih načrtujejo, ne da bi jih priglasile, zato da bi imele korist od pravne ureditve, ki velja takrat. Tudi če se domneva, da se združljivost nezakonite pomoči s skupnim trgom presoja v vseh primerih na datum, ko je bila izplačana, lahko države članice namreč le s težavo predvidijo spremembe zakonodaje v vseh podrobnostih. Poleg tega lahko zaradi dodelitve nezakonite pomoči za državo članico, ki jo je izplačala, nastane obveznost, da jo zahteva nazaj ter da izplača odškodnino za škodo, ki je nastala zaradi nezakonitosti te pomoči (glej v tem smislu zlasti zgoraj navedeno sodbo CELF in Ministre de la Culture et de la Communication, točka 55).
- 55 Vendar je treba poudariti, da iz člena 88(2) ES ter iz člena 1(h) Uredbe št. 659/1999 izhaja, da če se Komisija odloči uvesti formalni postopek preiskave za predlog pomoči, mora zainteresiranim strankam, med njimi zadevnemu podjetju oziroma zadevnim podjetjem, omogočiti, da predložijo svoja stališča. To pravilo je bistvena določba procesnega prava.
- 56 Iz tega sledi, da če se je pravna ureditev, med veljavnostjo katere je država članica priglasila načrtovano pomoč, spremenila, preden je Komisija sprejela odločbo, mora Komisija glede odločbe, ki jo mora sprejeti na podlagi novih predpisov, zaprositi zainteresirane stranke, naj izrazijo stališče do združljivosti te pomoči z omenjenimi predpisi. Drugače velja le, če nova pravna ureditev ne vsebuje bistvene spremembe glede na prej veljavno ureditev (glej v tem smislu sodbo z dne 8. maja 2008 v zadevi Ferriere Nord proti Komisiji, C-49/05 P, točke od 68 do 71).
- 57 V tej zadevi ni sporno, prvič, da je bila načrtovana shema pomoči priglašena Komisiji pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 70/2001, drugič, da Komisija na datum začetka veljavnosti te uredbe še ni sprejela odločbe, in, tretjič, da je ta uredba veljala na datum sprejetja sporne odločbe.

58 Tudi iz spisa izhaja, da je Komisija zaprosila zainteresirane stranke, naj zavzamejo stališče o uporabi navedene uredbe za priglašeno shemo pomoči.

59 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je Sodišče prve stopnje, s tem da je razsodilo, da sporna odločba krši načelo prepovedi retroaktivnosti, v svoji sodbi napačno uporabilo pravo. Iz tega sledi, da je prvi pritožbeni razlog Komisije utemeljen. Zato je treba razveljaviti izpodbijano sodbo, ne da bi bilo treba preučiti drugi pritožbeni razlog.

Vrnitev zadeve Sodišču prve stopnje

60 Iz člena 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča izhaja, da lahko, če je pritožba utemeljena, Sodišče samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje, ali pa jo vrne v razsojanje Sodišču prve stopnje.

61 Ker pritožbeni razlog, da gre za retroaktivno uporabo Uredbe št. 70/2001 glede sporne odločbe, ni utemeljen, je treba v tej zadevi odločiti o četrtem in petem pritožbenem razlogu, ki ju je navedla Freistaat Sachsen pred Sodiščem prve stopnje, in sicer da Komisija ni izvajala svoje diskrecijske pravice pri preučitvi zadevnih pomoči in je zato kršila obveznost obrazložitve ter da Komisija ni dokazala, da so te pomoči dejansko ali potencialno izkrivljale konkurenco, in je zaradi tega kršila obveznost obrazložitve.

- 62 Odgovor na ta razloga predpostavlja presojo kompleksnih dejanskih stanj na podlagi dejstev, ki jih Sodišče prve stopnje ni presojalo. Freistaat Sachsen je brez podrobnejših pojasnil pred Sodiščem zgolj trdila, da bi bilo treba sporno odločbo razglasiti za nično, ker Komisija ni izvajala svoje diskrecijske pravice, saj ni upoštevala niti posebnosti te dežele niti posebnosti priglašenega predloga sheme pomoči, ko je uporabila Uredbo št. 70/2001.
- 63 Iz tega izhaja, da spor ni v takem stanju, da bi o njem lahko razsojalo Sodišče, tako da je zadevo treba vrniti Sodišču prve stopnje, da bo razsodilo o teh dveh razlogih.

Stroški

- 64 Ker se zadeva vrne Sodišču prve stopnje, se odločitev o stroških pritožbenega postopka pridrži.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 3. maja 2007 v zadevi Freistaat Sachsen proti Komisiji (T-357/02) se razveljavi.**

- 2. Zadeva se vrne v razsojanje Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti.**
- 3. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi